

Responsabilitat col·lectiva envers les persones refugiades

La carta fundacional de les Nacions Unides de 1945 assenyalava com un dels seus principals propòsits essencials l'establiment de tots els mecanismes que siguin necessaris per garantir "la cooperació internacional en la solució de problemes globals de caràcter econòmic, social, cultural o humanitari, i en el desenvolupament del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals" de totes les persones. Així, en tota societat que aspiri a ser considerada democràtica, no hi pot tenir cabuda cap tipus de discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió o qualsevol altra circumstància.

Els desplaçaments massius de persones, especialment aquells que tenen el seu origen en una causa no voluntària –com els dels refugiats, els sol·licitants d'asil, els desplaçats interns o els apàtrides– són un fenomen que va més enllà de les fronteres de qualsevol país, i que expressa un desequilibri entre regions que ha de ser tractat per la comunitat internacional. Segons dades publicades recentment per l'Organització Internacional per a les Migracions (OIM), es tracta d'un fet que des de la meitat del segle passat no ha parat de créixer, i que –en alguns dels casos esmentats, esclar– s'ha intensificat en els últims anys com a conseqüència del desenvolupament i la millora de les xarxes de transports i les vies de comunicació. Així, s'estima que l'any 2019 hi havia 272 milions de migrants al món, que seria l'equivalent al 3,5% de la població del planeta.

Segons l'ACNUR, el volum de persones desplaçades forçosament –per desastres naturals, conflictes

armats, víctimes d'exploració sexual i vulneracions sistemàtiques de drets fonamentals– supera els 70 milions, dels quals 26 tenen la condició de refugiats. Però més enllà de les xifres –necessàries per dimensionar i tractar la situació d'aquestes persones perquè ningú es quedi enrere–, estem davant d'un repte que ha d'implantar la participació tant dels governs com de la societat civil a través de mecanismes d'acció solidària, i el Dia Mundial dels Refugiats és una oportunitat per a la reflexió i la presa de consciència a nivell col·lectiu.

Avui recordem que, amb aquest esperit, el setembre de l'any 2016 es va celebrar una Cimera sobre els Refugiats i els Migrants de la qual

M. EUGÈNIA GAY

DEGANA DEL COL·LEGI DE L'ADVOCACIA DE BARCELONA

El volum de persones desplaçades forçosament supera els 70 milions

van sorgir una sèrie de compromisos per part dels estats que van cristallitzar posteriorment en el Pacte Mundial sobre els Refugiats del 2018, un document que l'ACNUR ha qualificat com una "representació de la voluntat política i l'ambició de posar en pràctica el principi de responsabilitat compartida", i que insta la comunitat internacional a millorar la resposta que necessiten les persones refugiades.

Precisament, el Fòrum Mundial sobre Refugiats previst en aquest pacte per canalitzar la cooperació internacional va néixer amb la finalitat d'articular el repartiment i l'exercici d'aquesta responsabilitat col·lectiva a través d'una solidaritat institucional que serà impres-

cindible per combatre les causes profundes que donen lloc a tots els desplaçaments forçosos, molts dels quals afecten menors. Més enllà de la seva heterogeneïtat, tots comparteixen unes necessitats comunes que precisen d'una acció coordinada en matèria de prevenció, seguretat, pau social, lluita contra la discriminació i desenvolupament sostenible.

L'accés als serveis bàsics i el reconeixement dels seus drets en els termes previstos en la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats del 1951 no només és una qüestió de drets humans com a facultats que intrínsecament tenim totes les persones, sinó que per a les comunitats receptors és també una manera d'enriquir-se integrant la diversitat cultural com a motor de transformació i canvi social.

Adquireixen una rellevància especial les paraules del secretari general de l'ONU, António Guterres, que va assenyalar recentment que "l'exclusió és cara, i la inclusió, rendible". Aquestes manifestacions van ser fetes en un context en què la situació de les persones refugiades s'ha vist agreujada per aquesta terrible crisi sanitària. No podem oblidar que la superació dels grans reptes globals que com a societat afrontem només serà possible mitjançant una resposta socioeconòmica inclusiva com a forma de lluitar contra la propagació de la pandèmia, però molt particularment com una arma poderosa per superar els discursos discriminatoris basats en la por, el desconeixement i la irracionalitat, que ens allunyen dels ideals comuns que caracteritzen tots els pobles i nacions d'acord amb els valors de la igualtat, la justícia i la pau social.

ARIF ALI / AFP